

PROCEDIMENTS GENERALS DE LA FISIOTERÀPIA I

Dades generals

- **Curs acadèmic:** 2014-2015
- **Descripció:** En aquesta assignatura s'estudia i es posa en pràctica la higiene postural tant del terapeuta com la del pacient així com les maniobres de mobilització dels pacients. Tanmateix s'introdueix a l'alumne en l'aprenentatge de les tècniques bàsiques de massatge, així com en l'ús de la termoteràpia i la hidroteràpia.
- **Crèdits ECTS:** 6 Bàsica
- **Idioma principal de les classes:** Català / Castellà
- **S'utilitza oralment la llengua anglesa en l'assignatura:** Ocasionalment 10%
- **S'utilitzen documents en llengua anglesa:** Competència Bàsica (10%)
- **Durada:** Semestral (1r)
- **Curs:** 1r
- **Professorat:** [JORDI CASADO BORRULL](#) I [JORDI GIMÉNEZ BELLOBÍ](#)

Competències

Competències específiques:

A14- Aplicar els procediments fisioterapèutics generals: cinesiteràpia, massatge i massoteràpia, electroteràpia, magnetoteràpia, ergoteràpia, hidroteràpia, balneoteràpia, climatoteràpia, talassoteràpia, termoteràpia, crioteràpia, vibroteràpia, fototeràpia, pressoteràpia i els derivats d'altres agents físics. Identificar els procediments fisioterapèutics basats en mètodes i tècniques específics d'actuacions fisioterapèutiques que s'apliquen en les diferents patologies de tots els aparells i sistemes, i en totes les especialitats de medicina i cirurgia, així com en la promoció i conservació de la salut i en la prevenció de la malaltia. Utilitzar els mètodes en els processos neurològics, de l'aparell locomotor (teràpies manuals, teràpies manipulatives articulars, osteopatia i quiropràxia), de l'aparell respiratori, del sistema cardiocirculatori, en les alteracions de l'estàtica i la dinàmica, en els mètodes específics ortopèdics i les tècniques terapèutiques reflexes, alternatives o complementàries afins al camp de competència de la fisioteràpia.

Competències transversals:

B1- Aprendre a aprendre

B5- Treballar en equip de forma col·laborativa i responsabilitat compartida en un equip de caràcter interdisciplinari mostrant habilitats en les relacions interpersonals.

B8- Gestionar projectes tècnics o professionals complexes amb capacitat d'organització, planificació, anàlisi, síntesi i presa de decisions personals.

Competències nuclears:

C2- Utilitzar de forma avançada les tecnologies de la informació i la comunicació.

C3- Gestionar la informació i el temps.

C4- Expressar-se correctament de manera oral i escrita en una de les dos llengües oficials de la URV.

C5- Comprometre's amb l'ètica i la responsabilitat social com a ciutadà i com a professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Comprendre les necessitats bàsiques de l'individu.
2. Raonar les possibles dificultats en la relació amb el pacient.
3. Analitzar la funció i la relació del fisioterapeuta dins d'un equip de salut.
4. Definir què és la higiene postural y les bases anatòmiques i biomecàniques imprescindibles per tal de raonar l'adopció de les mesures d'higiene postural dintre de l'àmbit de la fisioteràpia (preventiu i terapèutic).

5. Identificar i nombrar correctament les zones del raquis i de les extremitats rellevants per fer l'anàlisi de les postures.
6. Col·locar adequadament al pacient i respectar les normes d'higiene postural (tant per al pacient com per al fisioterapeuta) dintre dels continguts pràctics de la unitat temàtica II i de la resta d'unitats de l'assignatura.
7. Aplicar adequadament el mètode de mobilitzacions dels pacients amb limitacions funcionals i/o discapacitats.
8. Explicar plans i eixos de moviment.
9. Col·locar adequadament al pacient i respectar les normes d'higiene postural (tant pel pacient com pel fisioterapeuta).
10. Definir què és la massoteràpia i per a què serveix.
11. Recordar les normes bàsiques de l'aplicació de la massoteràpia.
12. Identificar les diferents maniobres bàsiques del massatge.
13. Enumerar i raonar el perquè de les seves indicacions i contraindicacions.
14. Nombrar els efectes fisiològics de les diferents estructures del massatge.
15. Definir la nomenclatura utilitzada per dur a terme l'avaluació de la massoteràpia
16. Definir les bases anatòmiques imprescindibles per aplicar aquestes mesures de valoració.
17. Identificar els músculs i la direcció de les seves fibres per tal de fer el massatge.
18. Enumerar i raonar els efectes locals i generals de l'aplicació del fred i calor.
19. Considerar quina és la tècnica d'aplicació de la termoteràpia o crioteràpia més adequada per a cada àrea de tractament.
20. Enumerar les bases físiques de la hidroteràpia amb les seves aplicacions terapèutiques.
21. Identificar els efectes fisiològics i terapèutics de la hidroteràpia.
22. Descobrir les aigües minero-medicinals.
23. Aplicar correctament exercicis aquàtics segons les indicacions terapèutiques.
24. Explicar les diferents tècniques en hidroteràpia.

Continguts

1. Higiene postural, transferències, el pacient immobilitzat i els canvis posturals

Tema 1. Higiene postural

- 1.1. Concepte, objectius i relació amb la fisioteràpia.
- 1.2. Bases anatòmiques.
- 1.3. La postura fisiològica i la postura patològica.
- 1.4. La postura i l'aparell locomotor.
- 1.5. Higiene postural en les activitats de la vida diària.

Tema 2. Mobilització del pacient incapacitat.

- 2.1. Moviments bàsics en el trasllat de malalts.
- 2.2. Transferències més habituals.
- 2.3. Ajudes tècniques.
- 2.4. Aplicació pràctica.

Tema 3. El pacient immobilitzat

- 3.1. Causes i conseqüències de la immobilitat
- 3.2. Epidemiologia
- 3.3. Fisiopatologia associada
- 3.4. Importància dels canvis posturals.
- 3.5. Aplicació pràctica.

2. Massoteràpia

TEMA 1**LA MASSOTERÀPIA.**

Concepte de massoteràpia. Antecedents històrics de la seva aplicació.
Efectes fisiològics. Normes bàsiques de l'aplicació del massatge.
Indicacions. Contraindicacions.
Maniobres bàsiques del massatge clàssic.

Tema 2**MASSATGE DE FREGAMENT.**

Concepte.
Classificació: maniobres del fregament superficial i maniobres del fregament profund.
Indicacions. Efectes fisiològics. Descripció de la tècnica
Exemples de la seva aplicació.
Fregament superficial: en tot el cos, en especial a tota l'esquena en general.
Fregament profund: musculatura de l'esquena en general i a les extremitats.

Tema 3**MASSATGE DE FRICCIÓ.**

Concepte. Descripció de la tècnica i efectes de la seva aplicació.
Indicacions.

Tema 4**MASSATGE DE PRESSIÓ.**

Concepte. Classificació:
Pressió lliscant: efectes, indicacions, modalitats d'aplicació.
Pressió estàtica: efectes, indicacions, modalitats d'aplicació.
Aplicació de la tècnica.

Tema 5**MASSATGE DE PASTAMENT.**

Concepte. Indicacions. Contraindicacions.
Classificació:
Pastament superficial: descripció de la tècnica, efectes fisiològics.
Exemples de la seva aplicació: pinça rodada sobre l'esquena.
Pastament profund: descripció de la tècnica, efectes fisiològics, modalitats d'aplicació.
Maniobres del massatge de pastament profund.

Tema 6**MASSATGE DE VIBRACIÓ.**

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes. Indicacions.
Vibració mecànica.

Tema 7**MASSATGE DE PERCUSSIÓ.**

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes fisiològics.
Indicacions i contraindicacions.
Maniobres del massatge de percussió..
Aplicació específica: Clapping.

Tema 8**MASSATGE DE DERIVACIÓ CIRCULATÒRIA, DRENATGE LINFÀTIC.**

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes fisiològics.
Indicacions i contraindicacions.
Aplicació de la tècnica a les EESS i les EEII.

Tema 9**PRESSOTERÀPIA.**

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes fisiològics.

Indicacions i contraindicacions.

Aplicació a EESS i EEII.

Tema 10**MASSATGE A LES CICATRIUS.**

Tractament per les cicatrius retràctils. Concepte. Indicacions. Efectes fisiològics.

Aplicació de la tècnica.

Tema 11**MASSATGE GENERAL A LES EXTREMITATS INFERIORS.**

Aplicació de la tècnica.

Tema 12**MASSATGE GENERAL A TOTA L'ESQUENA.**

Aplicació de la tècnica.

Tema 13

Tècnica Neuromuscular. Introducció. Definició. Descripció de la tècnica. Temps d'aplicació. Freqüència.

Advertències al pacient.

3. Termoteràpia i Hidroteràpia**Tema 1. Termoteràpia**

1.1. Concepte i aspectes biofísics.

1.2. Efectes fisiològics

1.3. Modalitats d'aplicació.

1.4. Indicacions i contraindicacions

Tema 2. Crioteràpia

1.1. Concepte i aspectes biofísics

1.2. Efectes fisiològics

1.3. Modalitats d'aplicació.

1.4. Indicacions i contraindicacions

Tema 3. Hidroteràpia

1.1. Concepte i aspectes biofísics

1.2. Efectes fisiològics

1.3. Modalitats d'aplicació

1.4. Indicacions i contraindicacions

Activitats

Tipus d'activitat	Hores professor amb	Hores professor sense	Total
Activitats introductòries	2	0	2
Classes magistrals	8	35	43
Seminaris	8	8	16
Classes Pràctiques	38	25	63
Prova d'avaluació	4	22	26
Total	60	90	150

Les dades que apareixen a la taula de planificació són de caràcter orientatiu, considerant l'heterogeneïtat de l'alumnat.

Activitats voluntàries

Posada en pràctica de tècniques manuals com a estudiant en fisioteràpia en esdeveniments esportius, sota la tutela d'un professor.

Avaluació i qualificació

Activitats d'avaluació

Activitat d'avaluació	Competència	Descripció de l'activitat	%
AA Termoteràpia i Hidroteràpia	A14 B1 B8 C2 C3 C4	Examen tipus test dels continguts de l'assignatura incloent també tot el material de suport necessari per completar l'assignatura.	30%
AA Higiene postural pràctic	A14 B1 B8 C2 C3 C4	Els alumnes hauran d'escollir a l'atzar alguna de les situacions descrites a l'assignatura i elaborar amb format audiovisual (vídeo o PowerPoint) demostrant l'assoliment dels continguts explicats a l'assignatura.	30%
AA massoteràpia pràctic	A14 B1 B8 C2 C3 C4	Realització d'un treball mitjançant un suport audiovisual per tal de sintetitzar i expressar els conceptes apresos en l'assignatura.	30%

**El 10% restant de la nota correspondrà a l'assistència, actitud i participació a classe durant el curs, tant a classes teòriques com pràctiques.*

Qualificació

AVALUACIÓ CONTÍNUA

- És imprescindible haver assistit al 80% de les sessions pràctiques per acollir-se a aquesta modalitat.
- Cal aprovar cada una de les parts amb una nota igual o superior a 5 per poder fer mitjana

AVALUACIÓ FINAL

- L'alumnat que no ha assistit al 80% de les sessions pràctiques ha de fer l'examen final en el que s'avalua el contingut pràctic (a través d'un examen pràctic).
- L'alumnat que ha assistit al 80% de les sessions pràctiques, només haurà de repetir la part que no hagi superat.

Criteris específics de la nota No Presentat:

Es considerarà un alumne no presentat aquell que no es presenti a l'avaluació final no havent superat l'avaluació contínua.

Bibliografia

HIGIENE POSTURAL, TRANSFERÈNCIES, EL PACIENT IMMOBILITZAT:

Abric M, Dotte P. Gestos y activación para las personas mayores. Ergomotricidad y atención gerontológica. Tomo II. Aplicaciones clínicas. Barcelona: Masson. 2004

Dotte P. Método de mantención manual de los enfermos. Ergomotricidad en el ámbito asistencial. 8ª

ed. Barcelona: Elsevier. 2010.

Dotte P. La manutention manuelle des malades (ergomotricité dans le domaine du soin) I. 6 ed. París: Maloine. 2000.

Dotte P. Método de manutención manual de los enfermos. Ergomotricidad en el ámbito sanitario. Generalidades y educación gestual específica. 5 ed. Barcelona: Springer-Verlag Iberica. 1999.

Kapandji AI. Fisiología articular: dibujos comentados de mecànica humana. Raquis, cintura pèlvica, raquis lumbar, raquis toràcico y tórax, raquis cervical, cabeza. 6ª ed. Barcelona: Masson. 2007.

Kapandji AI. Cuadernos de Fisiologia articular: Tronco y raquis. 2 ed. Barcelona: Masson. 1990.

Kovacs FM, Gestoso M, Vecchierini NM. Como cuidar su espalda. Barcelona: Paidotribo. 1999.

Viel E, Esnault M. Lumbalgias y cervicalgias de la posición sentada. Barcelona: Masson. 2001.

Knudson, D. "Fundamentals of biomechanics" USA: Ediciones Springer, 2007. 343 p.

VV.AA. "Manual de Fisioterapia: Generalidades. Módulo I" Espanya: Ediciones Mad, 2004. 588 p.

MASSOTERÀPIA TNM:

Boigey M. Manual de masaje. 5ed. Barcelona: Masson. 1993.

Canamasas Ibáñez S. Técnicas manuales: Masoteràpia. 2ed. Barcelona: Masson. 1993.

Dufour M. Masajes. Encycl.Méd.Chir.Kinésithérapie-Médecine physique-Réadaptation; 26-100-A-10. París: Elsevier, 1996.p. 1-37.

Salvat I. La técnica Neuromuscular. Fisioterapia 1999; 21 (monográfico 2): 46-55.

Chaitow L. Técnica Neuromuscular, 2ª ed. Barcelona: Edicions Bellaterra, 1999.

Chaitow L, DeLany J. Clinical Application of Neuromuscular Techniques, Volume 1. The Upper Body. Philadelphia: Churchill Livingstone. 2001.

Chaitow L, DeLany J. Clinical Application of Neuromuscular Techniques, Volume 2. The Lower Body. Churchill Livingstone. 2002.

Chaitow L. Modern Neuromuscular Techniques, 2 ed. Philadelphia: Churchill Livingstone. 2003.

Chaitow L. Terapia Manual. Valoración y diagnóstico. Madrid: McGraw-Hill- Interamericana de España. 2001.

Simons DG, Travell JG, Simons LS. Dolor y disfunción miofascial. El manual de los puntos gatillo. Volumen 1. Mitad superior del cuerpo. Madrid: Médica Panamericana. 2002.

TERMOTERÀPIA:

Aramburu De Vega C, Muñoz E, Igual C. Electroterapia, termoterapia e hidroterapia. Madrid: Síntesis. 1998.

Kenneth L Night. Crioterapia rehabilitación de las lesiones en la práctica deportiva. Barcelona: Edicions Bellaterra 2000.

Martínez M, Pastor JM, Sendra F. Manual de Medicina Física. Madrid: Harcourt Brace. 1998.

Lehmann, J.F. Diatermia y calor superficial y terapia por el frio. En Krusen. Medicina física y rehabilitación. Madrid: Panamericana. 1994.

HIDROTERÀPIA:

Martínez M, Pastor J.M. Manual de Medicina Física. Madrid: Harcourt Brace. 1998.

Molina A. Rehabilitación: Fundamentos, técnicas y aplicación. Valladolid: Medica Europea. 1990.

Viñas F. Hidroteràpia: La curación por el agua. Barcelona: Integral. 1994.

Assignatures recomanades

- Anatomia I
- Fisiologia I